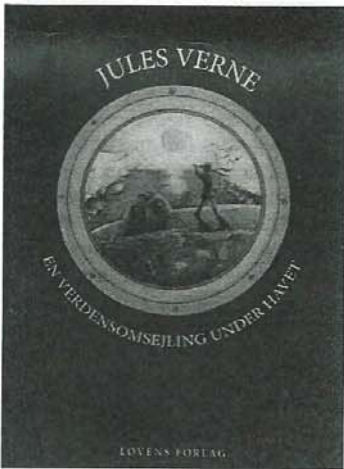


En verdensomsejling under havet

Roman af Jules Verne
Løvens forlag, 450 sider
Udgivet første gang 1869
Nyoversat fra fransk af Lone Teglskov



Som barn læste jeg en forkortet juniorudgave af *En verdensomsejling under havet*. Der var et par scener jeg huskede og glædede mig til at genlæse i den uforkortede, nye udgave fra i år. Især den scene, hvor de tre skibbrudne er blevet samlet op, og på alle de sprog, de kender, forsøger at gøre sig forståelige for ubådens tavse mandskab.

I mellem læsning af juniorudgave og den komplette har jeg

besøgt den U434 ubåd, der ligger i Hamborg havn. Den er beskrevet som kæmpestor – alligevel virkede den meget trang. Trapperne var stejle og smalle, og korridorerne så lave at alle mennesker over 170 cm må bøje sig. De russiske soldater, der var tvunget til at sejle med den, var de mindste og spinkleste, man kunne finde til sessionerne. Kaptajns luksus og særrettighed bestod i, at han havde en fast køje at sove i, som han kun delte med to andre officerer på skift. Resten af besætningen sov i hængekøjer mellem de larmende maskiner.

I kaptajn Nemos storslåede ubåd Nautilus er der et bibliotek – og en salon, intet mindre, hvor fortælleren, professor Aronnax får tilbudt en cigar (!). Der er hele to kahytter ledige og klar til de skibbrudne. Hr. professoren får selvfølgelig den ene, mens hans to mindre betydningsfulde ledsagere deler den anden. En verdensomsejling er fuld af den slags detaljer, som ikke bare fortæller om den forunderlige verden under havet, men også om den mærkværdige verden af i går, hvor tjenere var trofaste indtil det tåbelige, hvor undervandsbådens mandskab er navnløst og stort set ubeskrevet, trods det at de skibbrudne tilfangetagne sejler med Nautilus i mange måneder. F.eks. står der: "Man gav os dykkerdragter på".

Eksistensen af kvinder nævnes først på side 160, hvor en druknet mor og hendes spædbarn beskrives, før Nautilus sejler uanfægtet videre. Hundrede sider længere henne står der en sætning om vilde kvinder i bast-skørter, og senere igen nævner Ned kort, at hans hjertenskær forlovede sig med en anden. Bortset fra disse tre afsnit, er det en kvindeløs verden. Nemo har meldt sig ud af samfundet og agter åbenbart at uddø sammen med sin navnløse besætning. Professor Aronnax og hans tjener Conseil har alt nok i eget selskab.

Jeg forargedes over scenen

hvor Ned, professoren og Conseil går på jagt efter havoddere, kort efter at professoren har beskrevet det som et dyr, der er uddyddelsestruet. Senere gav det et jag i min økologiske bevidsthed, da de myrder en dugong for at spise den. På et tidspunkt skærer Kaptajn Nemo Ned Land for at ville drive jagt på grønlandshvaler for sportens skyld, og sætter straks efter en uhyggelig massekre i gang på en hel flok kaskelothvaler, fordi de er onde og vanskabte efter hans mening.

Når der står spejl i teksten, så ved læseren, at det spejl har en mindst ti cm bred, forsiret og forgyldt ramme om. Der er en tone af victoriana over omgangsformerne og omgivelserne; noget, som virker som steampunk, selvom det selvfølgelig ikke er det.

Der er en umådeholden glæde ved opremsning af dyrearter i bogen. Min juniorudgave er 150 sider lang og denne nye udgave er 450 sider lang. De 300 sider der er mangler i juniorudgaven er lister over dyr, opremsninger af distancer, afstande, mål og beregninger. Det var trættende at kæmpe mig igennem det. Jeg var nødt til at lade mig synke ned i en meditativ stemning af samme slags som man får, når man efter en hård arbejdsuge betragter et dyreprogram i tv speaket af én med en søvndyssende og beroligende stemme.

Handlingen i bogen er som i Rasmus Klump: man spiser, går på opdagelse, sover og forfra igen. De færreste af de grundigt beskrevne underer i bogen har nogen indflydelse på handlingen. Oprindelig udkom *En verdensomsejling ...* som føljeton og det er nok det, der er årsag til denne udrådte fortælleform.

Det mest interessante ved bogen er Kaptajn Nemo. Hvorfor har han valgt at sejle anonymt under havet? Hvorfor har han taget navnet Nemo, som betyder 'ingen'? Hvorfor er han blevet så misantropisk? Har han samlet de tre skibbrudne op, for at have

fornøjelsen af at belære professoren om sine erfaringer? For at have et vidne? Han er en meget tvetydig person. På den ene side undgår han landjordens mennesker, på den anden side drager han en helt familier og uselvvisk omsorg for sit mandskab og for en perledykker i knibe. Fortælleren er besat af gåden Nemo og formidler sin ambivalente fascination fint. Jeg ville ønske, der var mere Nemo og mindre belæring i bogen.



Hhv. den korte og den lange udgave

Løvens forlag har udgivet *En verdensomsejling ...* i serien "Glemte mesterværker". Det er en fantastisk tankevækkende og inspirerende bog, men ikke et mesterværk, pga. af skrivestilen, det tynde plot og de omstændelige lister over fisk og hydrofytter. *En verdensomsejling ...* har aldrig været glemt; det er et berømt værk som andre refererer til, og det er en kerne-bog for de fantastiske genrer, en den-skald-du-da-kende, så derfor hurra! for udgivelsen.

Det er første gang der er lavet en uforkortet udgave af Jules Vernes bog på dansk. Oversætteren, Lone Teglskov, har oversat tålmodigt og solidarisk. Der er en let, men ikke overdreven, "air" af den særlige franske litterære skrivestil. Det er rart at læse noget, som er oversat direkte fra et andet originalprog end engelsk.

Vil jeg så helst genlæse juniorudgaven eller den komplette udgave? Ingen af delene, men nu har jeg fået lyst til at se, hvad der er kommet ud af de forskellige filmatiseringer.

Karakter: 3 stjerner ud af 6.

Majbrit Høyrup